

9,-

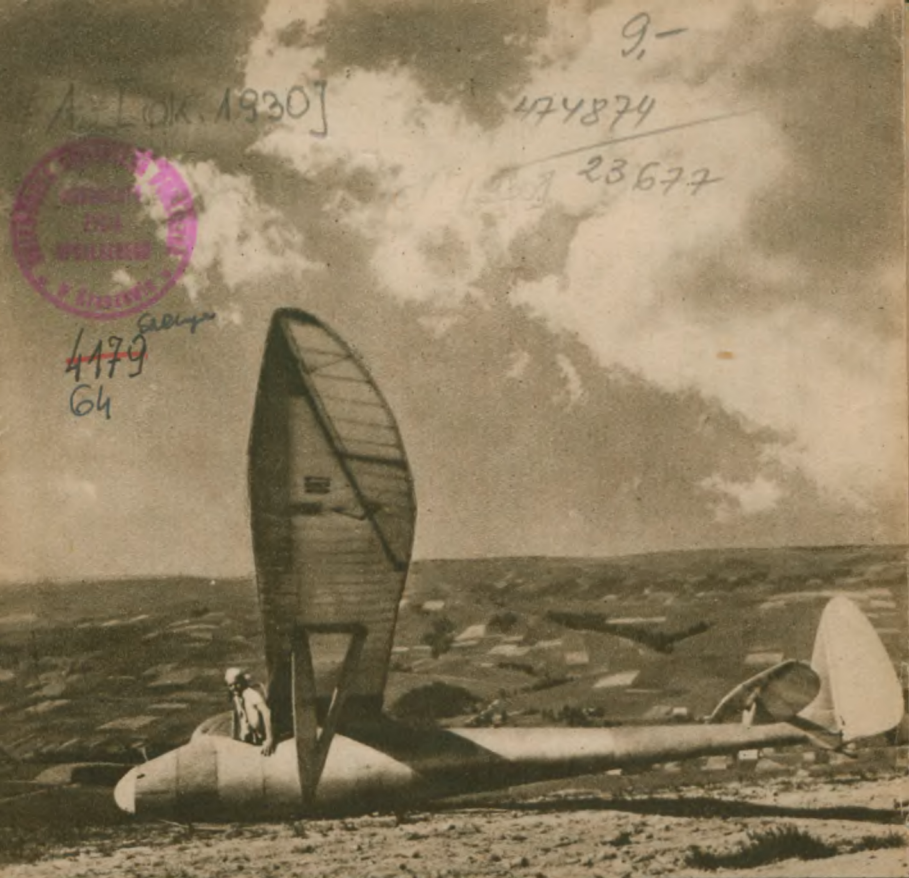
474874

23677

A. LOK. 1930]

~~4179~~
64
Sady

Szybowiec „C. W. S.”

Fot. R. Puchalski

POWIAT LESKI

KRAINA SZYBOWISK

WYDAWNICTWO. MINISTERSTWA KOMUNIKACJI
przy współpracy Ligi Popierania Turystyki

NOWOCZESNA SPÓŁKA WYDAWNICZA, S.A.

Z pomiędzy pięknych okolic Karpat polskich jedno z poczesnych miejsc zdjmuje POWIAT LESKI. Nie obejmuje on wprawdzie skalistych turni tatrzańskich lub rozłożystych olbrzymów Czarnohory, ludność jego nie może szczyścić się barwnym strojem Hucutów lub górali, brak jest także wielkich zdrojowisk lub uzdrowisk, mimo to jednak przyroda tej ziemi kryje w sobie wiele piękna. Liczne zacząłki letnisk i zimowisk dają możliwość swobodnego i taniego odpoczynku a różne swoiste osobliwości stanowią dla odwiedzającego te strony pożądane urozmaicenie.

Powiat Leski obejmuje część Bieszczadów najbardziej ku zachodowi wysuniętą, ograniczoną w grzbiecie głównym przetęcza łąpkowską na zachodzie, a grupą górską Halicza na wschodzie. Pod względem krajobrazu swych gór jest to obszar niezwykle urozmaicony. Północną część powiatu wypełnia przedgórze, którego wierzchołki, dochodzące do 600 — 800 m. ponad p. m., pokryte są przeważnie polami ornymi lub łąkami; południowa część przytykająca do grzbietu głównego Karpat pokryta jest olbrzymimi lasami świerkowymi, jodłowymi i bukowymi, które porastają góry o wysokości przekraczającej 1300 m. p. m. Mimo tej bezwzględnie niezbyt znacznej wysokości, góry te czynią jednak wrażenie gór wysokich, gdyż przewyższają dno dolin o około 500 lub więcej metrów, a potęguje to wrażenie fakt, że ponad granicą lasów istnieje pas połonin, który upodabnia krajobraz tych stron do wysokich gór Czarnohory.

Cały obszar powiatu przecina z pd.-w. ku pn.-z. dolina Sanu niezwykle kręta, malownicza i urozmaicona, w swych licznych przełomach tworząca piękne i godne widzenia krajobrazy. W tej to dolinie, jak również w dolinie największego tutaj dopływu Sanu — Solinki, oraz ich dopływów pobocznych, rozsiadły się liczne miasteczka, wsie i dwory, których większość rozwija się obecnie na skromne wprawdzie ale urocze, wygodne i tanie miejsca wypoczynkowe.

Komunikację z pow. Leskim obsługuje linja kolejowa Przemysł — Chyrów — Nowy Zagórz, do których to punktów istnieją dogodnie połączenia kolejowe z resztą Polski. Z Nowego Zagorza odgałęzia się linja do Łupkowa, najdalej na zachód wysuniętej wsi powiatu, leżącej w dolinie Osławy, skąd wąskotorowa kolejka biegnie do najpiękniejszej i najlepiej rozwijającej się miejscowości letniskowej powiatu — Cisnej (ruch sezonowy — sprawdzić w rozkładzie jazdy).

Komunikację kolejową uzupełniają linje autobusowe, z których linia Ustrzyki — Lesko — Sanok obsługuje przedgórze, natomiast

linja Lesko — Baligród — Cisna dociera wgłąb gór. Z dróg kołowych bardzo malowniczą jest droga, łącząca Lesko z Cisną, która pomiędzy Baligrodem a Cisną w malowniczych serpentynach wspiną się na dział wód Solinki i Hoczewki. Pozatem bardzo piękna jest droga prowadząca ze stacji kolejowej Uherce do Bóbrki i Teleśnicy, biegnąca malowniczą doliną Sanu. Najpiękniejszym zakątkiem powiatu jest okolica Ustrzyk Górnych, do których wiedzie droga od stacji kolejowej Ustrzyki Dolne a także leśna kolejka wąskotorowa od stacji kolejowej Sokoliki na linii Sambor — Sianki, obu temi drogami jednak komunikacja jest bardzo utrudniona.

Jako ośrodki letniskowe rozwinęło się szereg wsi, a zwłaszcza dworów. Jak powiedziano, najsilniej rozwija się pod tym względem Cisna, gdzie istnieją pensjonaty i kolonie letnie, następnie Olszanica z dużym dworem fungującym jako pensjonat, Średnia Wieś i Sokole n/Sanem, gdzie powstały pensjonaty w pałacach właścicieli, Myczków, Wańkowa, Wołkowyja, Jabłonki, z kolonją letnią i wiele innych. Wreszcie i samo Lesko wraz z pobliską Hoczwią posiada pewien ruch letniskowy. Wszystkie te miejscowości posiadają dużą wartość jako miejsca wypoczynkowe a okolica

Przed cerkwią w Cisnej

Fot. R. Górski

Szybowiec „Czajka”

Fot. R. Puchalski

podgórska wzgl. bliskie góry, kąpiele rzeczne w Sanie i jego dopływach etc. podnoszą ich użyteczność pod tym względem.

Jako teren turystyczny wchodzi przede wszystkim w rachubę okolice Cisnej z okolicznymi szczytami Hyrlatą (1103 m.) i Wiasielem (1153 m.), okolice Berehów Górny z sąsiednimi szczytami Połoną Wetlińską (1228 m.) i Caryńską (1297 m.), oraz okolice Ustrzyk Górnych, nad którymi dominują szczyty Rawki (1303 m.), Tarnicy (1348 m.), Halicza (1355 m.) i in. Wszystkie te góry stanowią równocześnie doskonałe tereny narciarskie, do czego przyczynia się przede wszystkim ich połoninny charakter, o którym była mowa powyżej. Wycieczki narciarskie dzięki dużej wysokości względnej obfitują w piękne zjazdy i mogą zadowolić nawet wybrednego turystę zimowego, który znajdzie tu sposobność do poważniejszych i dłuższych wędrówek. Jako tereny ćwiczebne, nie pozbawione jednak również wartości wycieczkowych, zyskały znaczną popularność okolice Łupkowa, ku czemu przyczyniła się przede wszystkim łatwa komunikacja kolejowa, oraz charakter terenu, wykazującego łagodne i bezleśne stoki. Najpopularniejszym szczytem tutaj jest Wysoki Groń (909 m.). Ruch narciarski w tych stro-

nach, rozwijany przede wszystkim przez T-wo Narciarskie 2. psp. w Sanoku wytworzył dwa schroniska narciarskie w Łupkowie i Mańowie (stacja kol. wąskotorowej Łupków — Cisna), oraz szereg stacji turystyczno-narciarskich T-wo Krzewienia Narciarstwa w Cisnej, Olszaniczy (stacja kol. linii Chyrów — Lesko), drugim po Łupkowie wybitnym ośrodku narciarskim tych stron, Myczkowie, Ustrzykach Górnych, Berehach Górnych etc.

Lecz nie turystyka i nie sport narciarski znalazły na terenie powiatu Leskiego najlepsze warunki rozwoju, lecz sport zgoła inny, najmłodszy ze sportów polskich — szybownictwo.

Czem jest szybownictwo?

Szybownictwo polega na uprawianiu lotów na aparatach bezsilnikowych, zwanych szybowcami. Szybownictwo jest nie tylko jednym z najwspanialszych rodzajów sportu, ale ponadto posiada olbrzymie znaczenie jako „przedszkole” do lotów na aparatach motorowych, na samolotach. Z tego też względu szereg państw, dbających o rozwój swego lotnictwa — a wśród nich na poczesnym miejscu Polska — rozbudowują u siebie szybownictwo. Szybownictwo polskie stoi już na wysokim stopniu rozwoju, bo nie-

Start szybowca SG 28

tylko że posiadamy własne, liczne typy szybowców, wielu instruktorów i pilotów ale nawet szkolimy corocznie wielu cudzoziemców,

Co to jest szybowiec?

Jest to lekki, o wysmukłych kształtach samolot, pozbawiony motoru, śmigła i podwozia. Nieposiadając motoru, szybowiec nie może sam oderwać się od ziemi, nie może sam dokonać startu. To też przed lotem zostaje wyrzucony w powietrze za pomocą liny gumowej, spełniającej rolę procy — lub też zostaje wydzwignięty na linie przez samolot ciągnący (holujący). Znalazłszy się w powietrzu i odczepiwszy się od liny, szybowiec bądź obniża się lotem ku ziemi, bądź też wykorzystując prądy powietrzne nie tylko, że nie traci na uzyskanej wysokości i nie zniża się ku ziemi, ale dokonuje dalszego, nieraz bardzo długiego i wysokiego lotu.

W pierwszym wypadku, przy obniżaniu się ku ziemi, szybowiec dokonuje lotu t. zw. ślizgowego, w drugim wypadku, gdy unosi się dalej — lotu żaglowego.

Warunkiem życiowym szybownictwa jest, by nad terenem szybowiska istniały dogodne prądy powietrzne o względnie stałym nasileniu, a specjalnie dla lotów żaglowych niezmiernie cenne są

Bezmiechowa. Budynek Szkoły Szybowcowej

Fot. R. Puchalski

Bezmiechowa. Hangar.

prądy powietrzne wstępujące. Najdogodniejszym tedy terenem dla szybownictwa jest teren górzysty, w którym istnieją dogodne prądy, a pozatem na terenach takich punkt startu może leżeć wysoko, a punkt lądowania nisko. Dalszym warunkiem jest, by teren był możliwie bezleśny a stoki wzgórz łagodne, gdyż pozwala to na dogodne lądowanie i łatwe sprowadzenie szybowca po locie spowrotem do punktu startowego.

Rozwój szybownictwa polskiego zainicjowały lwowskie organizacje akademickie: Związek Awiatyczny Studentów Politechniki Lwowskiej i Aeroklub Lwowski.

Otóż najlepsze tereny dla uprawiania szybownictwa leżą w Polsce w powiecie Leskim, gdyż długie, jednostajnie nachylone grzbiety tu spotykane, zupełnie bezleśne, specjalnie się nadają. We wsi Bezmiechowa, położonej na pn.-w. od Leska powstała już przed kilku laty pierwsza szkoła szybowcowa Polski, która dziś rozwinęła się na prawdziwą Akademię Szybowcowa szkolącą instruktorów i rekordzistów tego sportu. Niedaleko w Ustjanowej powstał wojсковy ośrodek szybowcowy, dzięki czemu na obszarze ziemi Leskiej skupiła się elita ruchu szybowcowego w Polsce.

Szybowiec „C. W. S.” w locie

Fot. R. Puchalski

Zwiedzenie ośrodka szybowcowego w Bezmiechowej (Ustjanowa jako obiekt wojskowy nie jest dostępna zwiedzeniu jak tylko przy sposobności specjalnych pokazów), obejmującego osobny budynek administracyjno-mieszkaniowy, kilka hangarów oraz okazały tabor szybowców, zaznajomienie się z techniką nauki szybownictwa oraz obserwowanie ciekawych lotów i ewolucyj szybowcowych stanowi swoistą atrakcję, która winna zachęcić nie tylko tych, którzy z takich czy innych przyczyn w stronach owych się znajdują, lecz również być celem osobnego wyjazdu. Dojazd do Bezmiechowej od stacji Lesko (7 km.) furmanką, kosztuje zł. 1.50 od osoby tam i z powrotem. Możliwości kwaterunkowe istnieją w budynkach szkoły gdzie również w kasynie szkolnym można otrzymać wyżywienie. W sprawie zwiedzenia Bezmiechowej najlepiej porozumieć się uprzednio z kierownictwem Szkoły Szybowcowej, które ułatwi sprawę dojazdu, kwater i wyżywienia.

Przy sposobności odwiedzin Bezmiechowej zaleca się również zwiedzenia Leska, głównej miejscowości całego obszaru.

Lesko, miasto powiatowe o 8.000 mieszkańców leży na niewielkim wzgórzu, na wschodnim brzegu Sanu. Jako objekty godne

zwiedzenia należy wymienić: mje-scowy kościół, w założeniu gotyc-ki, o charakterze obronnym, po-chodzący z pocz. XVI w, oraz za-mek hr. Krasickich, stojący w du-żym parku nad Sanem. Zamek przebudowany był wg. planu Win-centego Pola z dawnego zamku Kmitów z XVI w. W r. 1915 spalili go Rosjanie, ocalała tylko jedna baszta z biblioteką i zbiorem dzieł sztuki, które można obejrzeć za zezwoleniem właściciela. Z in-nych miasteczek należy wymienić Lutowiska, Ustrzyki Dolne i Bali-gród.

Pozatem na całym obszarze pow. Leskiego rozsiane są po wsiach liczne stylowe drewniane cerkwie, staropolskie dwory, oraz ruiny (zamku Sobień koło wsi Zału-

ze, oraz klasztoru w Zagórzcu). Fol-klor miejscowych Łemków intere-sujący. Również zwiedzić można kopalnie nafty, z rzadka rozsiane na cały obszarze (największe sku-pienie Wańkowa).

Informację dla turystów pragną-cych odwiedzić powiat Leski udzie-lają: w sprawach związanych z Bezmiechową i szybownictwem: Aeroklub Lwowski, Lwów i Kie-rownictwo Szkoły Szybowcowej w Bezmiechowej.

W sprawach narciarskich: T-wo Narciarskie, 2 psp, w Sanoku, oraz Przemyskie Towarzystwo Narciarzy w Przemyśle.

W sprawach ogólnych i letnisko-wych: Starostwo pow. w Lesku oraz Zarządy Gminne w poszcze-gólnych miejscowościach.

Typy Łemkowskie

